

Till**Handläggare:**

John Areschoug
Telefon:076-122 89 94

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Underlag för budget 2018 med inriktning 2019 och 2020

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar följande:

1. Godkänna underlag för budget år 2018 med inriktning för åren 2019 och 2020.
2. Godkänna rapporteringen av miljöprogrammets delmål enligt bilaga 2.
3. Justera beslutet omedelbart.

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Mikael Nyberg
Avdelningschef

Samverkan

Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 15 mars 2017. De fackliga organisationerna har utöver de synpunkter som framförts, inget att erinra mot förvaltningens förslag till underlag för budget. De fackliga organisationerna lämnar en skrivelse i särskild ordning enligt bilaga 3.

Innehållsförteckning

I Kommunfullmäktiges inriktningsmål	3
1.1 Ett Stockholm som håller samman.....	3
1.2 Ett klimatsmart Stockholm.....	3
1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	6
1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm	6
2 Nämndens verksamhetsområde	7
3 Sammanfattande ekonomisk analys	22
3.1 Drift.....	24
3.2 Investeringar.....	25
4 Övriga redovisningar	25
5 Lokalförsörjningsplan	27
5.1 Inledning	27
5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler	27
5.3 Kapacitetsbeskrivning.....	27
5.4 Förändringar i lokalbeståndet	27
5.5 Kostnadsutveckling.....	27
5.6 Effektiviseringsmöjligheter.....	27
5.7 Övrigt.....	27

Bilagor

Bilaga 1: MHN 2018-2020

*Bilaga 2: Rapportering av miljöprogrammets delmål – nämnd/bolag 2017 för miljö- och
hälsoskyddsnämnden.*

Bilaga 3: Särskild skrivelse från de fackliga organisationerna.

I Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Detta tjänsteutlåtande - Underlag till budget- används vid framtagandet av stadens budget. Enligt kommunallagen ska stadens budget innehålla en plan för ekonomin under tre år. Nämnden ska i sitt underlag redovisa en övergripande och sammanfattande analys av verksamheten under de kommande åren. Underlaget ska beskriva trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor och demografiska förändringar samt effekterna av dessa samt eventuella åtgärder. Vidare ska lokalförsörjning, kompetensförsörjning, omstrukturerings- och investeringsbehov beaktas.

Förutses ökade nettokostnader ska förslag till åtgärder eller prioriteringar beskrivas, så att de beslutade budgetramarna kan hållas. Begäran om medel eller andra framställningar ska inte göras i underlaget.

I avsnitten 1.1 – 1.4 nedan, ges en sammanfattande analys av verksamhetens utveckling under de kommande åren, inklusive hur de strategiska satsningarna nämnden gör kan bidra till kommunfullmäktiges mål under treårsperioden. I de därpå följande avsnitten görs en mer detaljerad analys av nämndens verksamhetsområden. Ekonomifrågor tas upp i det övergripande målet ”Ett ekonomiskt hållbart Stockholm” och i avsnittet om tillsynens ekonomi samt framförallt i avsnittet Sammanfattande ekonomisk analys. Dessutom finns avsnitt om strategiska personalfrågor, övriga redovisningar som bland annat omfattar IT-utveckling samt slutligen en lokalförsörjningsplan.

I.1 Ett Stockholm som håller samman

I kommunfullmäktiges budget tas bland annat upp jämlika uppväxtvillkor och livschanser, trygghet, och högt bostadsbyggande. Nämnden svarar upp mot detta till exempel genom stadens ökade ambitioner att bygga fler bostäder, och miljöförvaltningens förändrade roll som innebär ett kraftigt ökat arbete för att stödja stadsutvecklingen med de förekommande miljöfrågorna.

Nämndens tillsynsverksamhet är till sin natur en viktig del för att skapa en stad som håller samman. Den syftar till att minska riskerna för människors hälsa och miljön i Stockholm. Livsmedelskontrollen är en viktig del för att stockholmarna skall få bra mat och säkra livsmedel. Hälsoskyddsavdelningen har särskilda insatser mot fastighetsägare som missköter bostadsfastigheter i utsatta stadsdelar. Kemikaliecentrums och tillsynens arbete för att minska farliga kemikalier i skola och förskola bidrar också till ökad trygghet. SLB:s kontinuerliga övervakning ger bra information om luftkvaliteten i staden.

I.2 Ett klimatsmart Stockholm

Under detta mål tas i KF:s budget upp energianvändning, miljöanpassade transporter, hållbar mark och vattenanvändning, resurseffektiva kretslopp, giftfri miljö och en sund inomhusmiljö. På bland annat nedanstående områden kommer nämnden att bidra till målet.

Miljötillsyn

Miljötillsynen är stadd i förändring. Flera viktiga utredningar är i färd med att lägga förslag som kommer att förändra reglerna och förutsättningarna för miljötillsyn de närmaste åren. Miljötillsynsutredningen väntas lägga sitt förslag i juni 2017. Förhoppningsvis kan det leda till bättre tillsynsvägledning från de centrala statliga myndigheterna. Man kan också förvänta

sig olika förslag för att komma tillrätta med kommuner som inte fullt ut bedriver en godtagbar tillsyn.

Det finns även anledning att förvänta sig en ökad digitalisering av tillsynen. Det gäller rapporter och data från den genomförda tillsynen, men också ett krav på kommuner att tillgängliggöra miljödata för den breda allmänheten. Stockholm ligger bra till i det avseendet, men man kan inte utesluta att det kommer att ställas krav på integrerade lösningar som kan såväl fördyra som försvåra förvaltningens verksamhet.

Inom EU pågår arbete för att utveckla kemikaliekontrollen, bullerregler och en utveckling av luftkvalitetsdirektivet. Det kan också förväntas att EU-kommissionen kommer att ställa krav på ökad insamling av miljödata som förvaltningen via Naturvårdsverket skall tillhandahålla.

Det finns även anledning att förvänta sig ny lagstiftning rörande miljökvalitetsnormer särskilt för vatten. Överhuvudtaget kommer normerna att få en allt större betydelse i olika sammanhang. Det gäller inte minst i detaljplanearbetet. Efter EU-domstolens avgörande i det så kallade Weser-målet har kraven på vattenförekomsternas status skärpts. Det pågår också en fördragsbrottstalan mot Sverige där kommissionen ställer krav på ökade insatser i vattenarbetet. Det kan komma påverka nämnden och stadens arbete i hög grad.

Det finns också anledning att vänta sig ökat regionalt samarbete. Det är något som förvaltningen har strävat efter och skulle välkomna. Ett ökat fokus på gemensamma operativa tillsynsprojekt skulle ha en rad fördelar. Det skulle öka kompetensen, men även öka likriktningen i tillsynsarbetet, dvs att kommunerna i Stockholms län göra samma bedömningar. Tillsynen över bassängbad, båtklubbar, förskolor är goda exempel på projekt som leder till ökad samsyn.

Livsmedelskontrollen

Inom livsmedelskontrollen pågår en omfattande utveckling. Medborgarnas krav på livsmedelssäkerhet och redlighet kommer att öka. Det gäller särskilt kraven på ursprungsmärkning, ekologisk mat, krav märkning med m m. Kraven på spårbarhet för olika livsmedel kommer att öka.

Inom området pågår också ett utvecklingsarbete av kontrollerna. Det gäller särskilt möjligheterna att komma till rätta med kommuner som inte har livsmedelskontroll på en acceptabel nivå. Stockholm, som har en stor och mycket välfungerande verksamhet, måste ha beredskap för att kunna utföra livsmedelskontroll i andra kommuner. Det kan t ex vara mindre närliggande kommuner som av olika skäl inte hunnit göra de årliga kontrollerna. Men det kan även komma att gälla särskilda insatser i t ex Norrlands inland, där det på en på stor yta finns många befolkningsmässigt små kommuner. Det finns utredningar som överväger lagförslag om att de större kommunerna kan få uppdrag att täcka upp i mindre kommuner där verksamheten inte fungerar.

Livsmedelskontrollen väntas växa mer än befolkningstillväxten. Under de senaste tio åren har antalet kontrollobjekt procentuellt ökat ungefär dubbelt så mycket som antalet invånare i Stockholms stad. Det är inte ett ekonomiskt problem så länge verksamheten finansieras med kontrollavgifter. Men det kan ställa krav på rekryteringsarbetet och ökad flexibilitet. Det pågår också inom både EU och Sverige utredningar om hur avgifter skall tas ut. Det kan komma att påverka verksamheten.

Inom livsmedelskontrollen pågår också ett ökat regionalt samarbete. Stockholm leder arbetet inom Stockholms län i det regionala nätverket – SILK. Det arbetet kommer att öka, men har betydande fördelar i form av kunskapsökning och likriktning i bedömningar.

Lokala åtgärdsprogram

Arbetet med att ta fram lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster lägger grunden för arbetet med att nå miljökvalitetsnormerna för vatten. Åtgärdsprogrammen kommer att användas såväl i den fysiska planeringen som i strategiskt arbete med vattenåtgärder. Arbetet bedrivs i nära samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB. Åtgärdsprogrammen för Bällstaån och Brunnsviken kommer att vara klara för politisk behandling under våren 2017. Samtliga program planeras vara klara senast 2019.

Det är viktigt att understryka att de lokala åtgärdsprogrammen kommer att vara av stor betydelse i detaljplanearbetet. Väl genomarbetade och politiskt förankrade program som visar hur staden ska nå god status i vattenförekomsterna kommer att spara betydande arbete i detaljplanearbetet och överhuvudtaget underlätta bostadsbyggandet i och kring staden. Länsstyrelsen – som ju har att pröva om en plan följer miljökvalitetsnormerna – har bekräftat att man ser de lokala åtgärdsprogrammen på det sättet. Det är således en viktig investering för att påskynda och förenkla stadens utveckling.

De lokala åtgärdsprogrammen kommer också att kräva överenskommelser med övriga kommuner som gränsar till en vattenförekomst. Helst bör berörda kommuner besluta om ett gemensamt åtgärdsprogram. Det kommer att kräva att den typen av överenskommelser med andra kommuner utvecklas och att rutiner tillskapas för sådana processer.

Kemikaliearbetet

Kemikaliecentrum fortsätter att stödja stadens verksamheter med den sakkompetens inom kemikalieområdet, som behövs för genomförandet av kemikalieplanen. Under 2017-2018 implementeras två system som möjliggör substitutionsarbete; ett kemikaliehanteringssystem (Chemsoft) för stadens hantering av kemiska produkter, samt Byggvarubedömningen för utfasning av farliga kemikalier i byggandet. Kommande års arbete enligt stadens Kemikalieplan kommer att lägga fokus på att följa upp om de kemikaliekrav som staden ställer efterlevs. Den befintliga kemikalieplanen, som lägger grunden för stadens kemikaliearbete, gäller fram till 2019. Mot slutet av perioden (2018) bör därför frågan om en uppdatering tas upp.

Förstärkt klimatarbete

Staden har ökat ambitionerna för klimatarbetet genom den nya Klimatstrategin. Organisationen för klimatarbetet har därtill stärkts med en klimatenhet under kommunstyrelsen och med ett bredare utbrett ansvar bland andra förvaltningar för att medverka i klimatarbetet. Detta ställer ökade anspråk på miljöförvaltningens insatser. Förvaltningen ska dels serva klimatenheten med underlag dels hjälpa andra förvaltningar med beräkningar och analyser. Inte minst utmaningarna att komma tillrätta med trafikens utsläpp av växthusgaser kommer att ställa stora krav på förvaltningen, där det kortsiktiga målet är att minska utsläppen genom miljöbilsarbetet med 140 tusen ton CO₂e.

Den överenskommelse som nyligen träffades inom Fortum Värme om att kolet i Värtan skall fasas ut vid utgången av 2022 är en välkommen och betydande framgång i stadens klimatarbete. Det kommer dock att ytterligare öka kraven på uppföljning och ett ökat fokus på kvarvarande fossila bränslen inom uppvärmningen.

Arbetet med att informera stockholmarna om stadens klimatarbete sker inom ramen för Klimatsmarta stockholmarna. Det arbetet kommer att intensifieras för att alla i Stockholm skall bli delaktiga i arbetet för att nå klimatmålen.

Miljöövervakning

Sedan 2009 bedriver miljöförvaltningen ett övervakningsprogram för miljögifter i fem vattenförekomster. Inom ramen för denna övervakning provtas metaller och ett antal för staden viktiga organiska ämnen i vatten och fisk. För att få en bättre bild över förorenings-situationen kommer fler vattenförekomster att screenas. Under 2017 kommer ett nytt övervakningsprogram för ekologisk status att presenteras för miljö- och hälsoskyddsnämnden. Detta arbete har blivit än mer angeläget efter Weserdomen, där EU-domstolen förtydligade att det är nya verksamheters påverkan på kvalitetsfaktornivå som är av betydelse för bedömningen om det rör sig om en icke tillåten påverkan på vattenförekomstens ekologiska status eller ej.

Miljöförvaltningen kommer att förstärka arbetet med att ta fram förslag på ekologiska förstärkningsåtgärder som kan användas för utveckling av stadsmiljön.

1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Under detta mål tas i KFs budget bland annat upp stadens företagsvänlighet och en långsiktigt hållbar ekonomi.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden fortsätter att prioritera budgethållning och god resurs-hushållning, och nämndens ekonomi ska ses i ljuset av en stor andel intäktsfinansiering genom framför allt tillsynen och en del externt finansierad projektverksamhet. Genom korrekt och konsekvent tillämpning och utveckling av självkostnadsprincipen kan närmare 70 procent av miljöbalkstillsynen och närmare 85 procent av livsmedelskontrollen intäktsfinansieras.

Nämnden använder möjligheten till EU-bidrag och andra bidrag till spetsutveckling inom miljöområdet som kommer hela staden till godo. En viktig aspekt på extern projekt-finansiering är förekomsten av risk, det vill säga att delar av finansieringen inte utgår. Staden står ytterst som garant för ekonomiska risker. Att bidra till en god miljö samt snabb och rättssäker myndighetsutövning är också ekonomiskt lönsamt eftersom det kan bidra till en positiv helhetsbild av Stockholm och fler företagsetableringar.

1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm

I kommunfullmäktiges budget framhålls under detta mål bland annat att staden ska leva upp till mänskliga rättigheter och vara fritt från diskriminering, leva upp till barnens rättigheter enligt FN:s barnkonvention och att Stockholm ska vara en demokratisk stad där invånarna har inflytande. Här nämns också upphandling som ett sätt att utveckla staden i en hållbar riktning.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet är till största delen lagstyrd och verkar för bra miljö och hälsa för alla kommuninvånare. Det förtjänar att påpekas att det svenska systemet med lokal miljötillsyn och livsmedelskontroll inte bara motiveras av effektivitetsskäl utan också av grundläggande demokratiska värderingar. Myndighetsutövningen ställs under demokratisk kontroll. Sverige har en begränsad befolkning på en stor yta och det har sedan århundraden varit naturligt att överlåta uppgifter som i andra länder sköts av staten på kommunerna. Miljö- och hälsoskyddsnämnden är med sina nu 154 år en av stadens äldsta nämnder. Från tid till annan kommer krav på olika former av förstatliganden av tillsynen när

brister i den kommunala kontrollen uppdagas. Det är enligt förvaltningen av central betydelse att värna den lokala tillsynen.

En viktig fråga i det avseendet är förvaltningens arbete att förmå de statliga myndigheterna att bättre bistå de lokala tillsynsmyndigheterna och med jämförelsevis enkla medel öka samarbetet och kompetensen för att tillsynen i alla delar av landet skall nå godtagbar nivå.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden kan bidra till ökad demokrati genom att öka informationen om hur miljön utvecklas i Stockholm. Nu när det nya miljöprogrammet är antaget kommer större vikt än tidigare att läggas på uppföljningen och redovisningen av resultatet av miljöarbetet. Kommunfullmäktige kommer att kontinuerligt besluta om nya åtgärder om de behövs för att målen i programmet skall nås. Det kommer att ställa krav på ökat underlag från alla uppföljningsansvariga nämnder, men det gäller särskilt miljö- och hälsoskyddsnämnden som är uppföljningsansvarig för flest mål.

2 Nämndens verksamhetsområde

Nämndens grundläggande uppdrag är tillsyn, det vill säga att svara för stadens tillämpning av miljölagstiftningen, livsmedelslagstiftningen med mera. Dessutom finns områdena miljöövervakning och programverksamhet. Nämnden ska också genom sin expertfunktion bistå andra förvaltningar och bolag.

2.1 Tillsyn

Tillsyn enligt miljöbalken – miljöskyddstillsyn

Infrastrukturbyggnad

Tillsynsbehovet kommer fortsatt att vara omfattande. Några projekt håller på att avslutas under 2017 (Citybanan, Norra länken, Trpl Kristineberg) medan nya objekt går in i omfattande förberedelsearbete alternativt byggfas (Förbifarten, Mälarbanan, Nya slussen, Getingmidjan, SVAB-tunnel, Citylink, nya tunnelbanor). Tillsynens omfattning bedöms för 2018 öka något jämfört med 2017 beroende på när byggen och tunneldrivning drar igång för tunnelbanor, Citylink och SVAB avloppstunnel. Under perioden kan sju större infrastrukturbyggen rulla på samtidigt. Bedömd nedlagd tillsynstid och därmed tillsynsintäkters variation över tid behöver därför stämmas av inför respektive år.

PCB och kvicksilver

Inom såväl PCB- som kvicksilvertillsynen (tandläkare) minskar intäkterna genom att saneringar genomförs och årliga avgifter därigenom bortfaller eller sänks. Störst inverkan inom dessa områden har lägre intäkter för anmälan av PCB-saneringar. Uppskattningsvis beräknas intäkterna för dessa områden sammantaget bli omkring 200-300 tkr lägre än vad som är budgeterat för år 2017.

Förorenad mark

Tillsynen över förorenad mark bedöms öka under perioden med hänsyn till det omfattande byggandet och framtagandet av detaljplaner för nya bostäder.

Oljehamnen

Den beslutade avvecklingen av oljehamnen kommer att generera ärenden avseende efterbehandling av mark. Inledningsvis täcks dessa av de avvecklande bolagens årliga tillsynsavgifter, men det övergår i ett senare skede till regelrätta, timdebiterade, efterbehandlingsärenden. Omfattningen av, och komplexiteten, i dessa ärenden är svår att

förutsäga då det dels beror av avvecklingstakten men även påverkas av vem som kommer att stå som huvudman för arbetena.

Kemikalietillsyn

Genom förändringar i den europeiska kemikalielagstiftningen, Reach, aktualiseras fortlöpande ”nya” kemiska ämnen som blir föremål för intresse/regleringar, inte minst när de ingår i varor. Varutillsynen har mycket låg kostnadstäckning av ett flertal skäl. De viktigaste i sammanhanget är att butiker som själva importerar sina produkter omfattas av Kemikalieinspektionens (skattefinansierade) tillsynsansvar. Andra viktiga omständigheter är att tillsynen endast kommer att träffa ett fåtal av alla verksamheter samt att man från åklagare menar att straffansvar inte ska komma ifråga för butiker som köpt sina varor från en svensk primärleverantör. Att genom tillsynsinsatser, kombinerat med provtagning/analys av varor, även i fortsättningen jobba inom detta område bedöms trots finansieringsproblemen vara mycket viktigt.

Förvaltningens arbete genom till exempel Kemikaliecentrums engagemang i upphandling gör även det att nya tillsynsfrågor kan komma att aktualiseras. Ett exempel på detta är tillsyn över konstgräsplaners kemikalieinnehåll och deras bidrag till spridningen av mikroplaster.

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormerna för vatten, och de åtgärdsprogram som nu arbetas fram, kommer att påverka alla delar av samhället och även då tillsynen. Hur och i vilken omfattning är idag svårt att förutspå men ett rimligt antagande är att ökade insatser kommer att krävas också inom tillsynen av redan existerande verksamheter.

En grov uppskattning av resursbehovet för ökat tryck inom markområdet och nya tillsynsuppgifter kopplade till vattenfrågorna uppgår till 1,5 tjänster.

Tillsyn enligt miljöbalken – hälsoskyddstillsyn

Avdelningen har under de senaste åren vuxit, bland annat till följd av ett ökat tillsynsbehov beroende på den ökande befolkningsmängden, vilket leder till fler skolor, förskolor, bostäder, hygienverksamheter etc. Till följd av fortsatta effektiviseringar och minskning inom några tillsynsområden bedöms i nuläget dock att avdelningen inte kommer växa de kommande åren.

Skolor och förskolor

Särskilt inom tillsynen av skolor och förskolor och behovet av förvaltningens delaktighet i planering och byggande av nya skolor och förskolor, bedöms resursbehovet öka på avdelningen de kommande åren.

Solarier

Hösten 2018 införs sannolikt ändrad solarielagstiftning, bl a en 18-årsgräns för solarier, och detta bedöms innebära ett större personalbehov inom tillsynsområdet.

Köldmedia

En process som syftar till att tillskapa ett nationellt register för köldmedieaggregat drivs av förvaltningen i samarbete med branschorganisationen och i dialog med Naturvårdsverket och andra kommuner. Resultatet av en sådan lösning skulle innebära en effektivisering av handläggningen av köldmedieärenden. På sikt skulle detta innebära minskade tillsynsintäkter och minskat personalbehov inom området.

Båtklubbar

Tillsyn över båtklubbar bedöms öka de kommande åren till följd av arbete med utfasning av giftiga båtbottnfärger i Mälaren.

Värmepumpar

Ansökningar om värmepumpstillstånd för värmepumpar till flerbostadshus, ökar stadigt sin andel av det totala antalet tillstånd. Ansökningarna för dessa värmepumpar ökade sin andel från cirka 7 % år 2009 till 21 % år 2016. Under samma period minskade dock det totala antalet ansökningar om värmepumpstillstånd från cirka 1220 till cirka 450. På sikt beräknas fler ansökningar rörande ändring av befintliga tillstånd lämnas in. Idag kan e-tjänsten för värmepumpar endast användas när man vill ansöka om tillstånd för ett borrhål på fastigheten. För att e-tjänsten ska kunna användas av framtida kunder som vill borra flera energibrunnar på en fastighet eller ansöka om ändring av befintligt tillstånd är en utveckling av e-tjänsten nödvändig.

Tillsyn enligt livsmedelslagstiftningen

En ny EU-förordning om livsmedelskontroll förväntas under 2017, som kommer att träda i kraft i december 2019. Denna kan komma att få konsekvenser för innehållet i kontrollverksamheten, men även innebära att inspektörerna behöver vidareutbildning för att kunna genomföra inspektioner enligt förordningen. Förordningen kan också innebära nya direktiv angående taxorna för livsmedelskontroll. Signalerna från Livsmedelsverket är dock att den nya kontrollförordningen inte kommer att innebära några stora förändringar i den kommunala kontrollen.

Livsmedelsverket har uppdaterat föreskrifterna om offentlig kontroll från och med 1 januari 2017 och därför ställs nu högre krav på planering och uppföljning av kontrollen. Detta har gjort att vi uppdaterat vårt arbetssätt och har i förväg planerat hur och när kontrollerna ska utföras på ett tydligare sätt än tidigare. Man har även pekat ut prioriterade områden för livsmedelskontroll och dessa områden kommer att kontrolleras inom en treårsperiod (2017-2019). Föreskrifterna kräver också beredskap för oväntade händelser, ett arbete som pågår på avdelningen. Livsmedelsverket har också fått ett regeringsuppdrag som innebär en översyn av det nuvarande riskklassningssystemet för livsmedelsanläggningar, denna förväntas påverka fördelningen av kontrolltid mellan anläggningar men sannolikt inte totala antalet kontrolltimmar. Uppdraget rapporteras i slutet av 2017, men implementeringen kommer att ha lång framförhållning.

Statskontoret har av regeringen fått i uppdrag att kartlägga och komma med förslag som ska säkerställa att nödvändiga livsmedelskontroller genomförs i hela landet. Då livsmedelskontrollen i Stockholms stad har många livsmedelsinspektörer och hög kompetens kan vi komma att få i uppdrag att utföra kontroller i andra kommuner och/eller stödja andra kontrollmyndigheter som inte fullgör sitt uppdrag. Vi arbetar redan idag i flera samverkansnätverk: SILK (Samverkansgrupp inom livsmedelskontrollen), Storstadssamverkan (Malmö, Göteborg och Uppsala) och SUVÖ (Uppsala, Västerås och Örebro), denna och andra typer av samverkan kommer att öka och kräva resurser och engagemang för att förbättra livsmedelskontrollen nationellt.

Redlighet i livsmedelshanteringen är redan idag en viktig kontrolluppgift, med befolkningens ökande intresse och medvetenhet kring mat och dess innehåll och förutsättningar i produktionen kommer sannolikt att öka kontrollerna om t ex hälsopåståenden och ekologisk produktion. Det ökande antalet utredningar om matfusk är förmodligen bara toppen av ett isberg. Den nationella strukturen för matfuskutredningar är otydlig, men de kommunala kontrollmyndigheterna behöver avsätta större resurser för dessa utredningar, som sällan eller aldrig kan debiteras inom den normala kontrollverksamheten.

Ett annat område som kräver specialkompetens och som blir allt viktigare är s k nya livsmedel (som inte ätits inom EU före 1997). För att skydda folkhälsan måste dessa riskvärderas och godkännas av EU-kommissionen innan de får börja säljas inom EU, vilket kräver fördjupad kompetens att kontrollera. Handel på internet med livsmedelsprodukter och förmedling av färdigmat ökar och nya affärsidéer och företag bildas. Denna snabba rörlighet i branschen innebär att ansvarsfördelningen för livsmedelskontrollen behöver förtydligas. Likaså är ansvarsfrågan oklar mellan den som producerar maten (till exempel restaurang) och den som förmedlar maten till kund. Allt detta kräver ökade resurser i form av fördjupad kompetens och tid för kontroller och omfattande utredningar som faller utanför den nuvarande möjligheten till debitering. Eftersom Stockholm växer blir antalet livsmedelsföretag också fler. Under det senaste decenniet har antalet livsmedelsverksamheter ökat i snabbare takt än befolkningen i Stockholm, dvs ökningen av antal registrerade objekt var 47 % under perioden 2006 – 2016 och andelen objekt med tillsyn ökade med cirka 115 %. Ökningen skall jämföras med att Stockholms befolkning under samma tid ökade med ca 23 %. Denna ökning har nästan helt klarats av genom ökad produktivitet eftersom antalet inspektörer under samma period ökade med endast 8%. Denna utveckling har skett sedan den nuvarande livsmedelslagstiftningen trädde i kraft 2006.

Det är inte utrett varför antalet kontrollobjekt ökar så pass mycket mer än befolknings-tillväxten. En förklaring kan vara att restauranger m m i Stockholm inte bara har Stockholms stads invånare som kunder utan större delen av länet. De centrala delarna av Stockholm attraherar stora delar av länet, och när kommunerna i Stockholms län ökar sin befolkning – sammantaget något mer än själva Stockholm – ökar därför antalet kontrollobjekt i Stockholm mer än stadens egen befolkningstillväxt. Det är helt enkelt roligare att gå ut och äta eller fika i Stockholm än i ett avlägset och avfolkat förortscentrum. En annan förklaring kan vara att reallöneökningarna i Stockholmsområdet har varit högre än i övriga landet och att vi därför har råd att oftare gå på restaurang. Ytterligare en förklaring skulle kunna vara att andelen unga vuxna har ökat mer än befolkningen i övrigt. Därtill kommer möjligen en generell beteendeförändring hos stora grupper, dvs att vi numera fikar och äter ut oftare än tidigare.

Tillsynens ekonomi

Som framgår av tabellen nedan planerar förvaltningen för ett närmast oförändrat antal årsarbetare inom tillsynen jämfört med år 2017. Nedgången 2013 berodde på vakanser och föräldraledigheter. En liten minskning förväntas inom tillsyn av områdena PCB i fogmassa, Hamn och Sjöfart, Spår och kvicksilverbranscherna. Det balanseras med en ökning inom andra tillsynsområden.

Årsarbetare inom miljöbalks- och livsmedelstillsynen

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	VP 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020
Miljöbalks-tillsyn	53,9	53,6	55,0	52,0	53,0	52,0	56,5	52,8	60,5	63,0	64,1	63,7	63,6	63,6	63,6
Livsmedel	42,0	38,4	38,5	39,0	39,0	40,5	44,0	41,8	43,3	46,9	45,4	48,8	49,0	49,0	49,0
Summa	95,9	92,0	93,5	91,0	92,0	92,5	100,5	94,6	103,8	109,9	109,5	112,5	112,6	112,6	112,6

Tillsynsintäkterna för 2018-2020 beräknas ligga på ungefär samma nivå som 2017. Jämfört med 2017 kommer intäkter inom PCB och kvicksilvertillsynen minska genom att saneringar genomförs och årliga avgifter därigenom bortfaller eller sänks. Intäktsbortfallet möts med ökad tillsyn inom andra områden såsom över förorenad mark och infrastrukturbyggandet.

Staden växer vilket kan medföra ökad efterfrågan på kontrollinsatser inom livsmedels- och hälsoskyddstillsynen. Detta är svårt att prognosticera och har inte medräknats i tabellerna.

Efter den kraftiga ökningen av självfinansieringsgraden från 2006 (MB från 40 till 74 procent och Livs från 47 till 86 procent) har denna legat relativt konstant. Den något högre självfinansieringsgraden för perioden 2014-2016 beror på lägre personalkostnader till följd av vakanser.

Hälsoskyddsavdelningens utfall för självfinansieringsgraden 2015 ökade tillfälligt beroende på satsningen på fastighetsägartillsynen. För 2017 planeras fortsatt mer resurser att läggas på tillsynsområden och ärendetyper som har en lägre självfinansieringsgrad. Bland annat kan nämnas olägenhetsärenden som är mycket resurskrävande och gamla radonärenden. För 2018 - 2020 beräknas kostnaderna ligga kvar oförändrade för hälsoskydd jämfört med 2017, och i nuläget görs bedömningen att även intäkterna kommer att ligga oförändrade.

Stockholm hör till de kommuner som har högst självfinansieringsgrad för tillsyn vid en jämförelse med deltagande kommuner inom nyckeltalssamarbete i Miljösamverkan i Stockholms län.

Självfinansieringsgrad inkl OH* för miljöbalktillsyn och livsmedelskontroll 2006–2020

Avdelning	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	VP 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020
Avd Hälsoskydd	n/a	n/a	68%	74%	68%	66%	61%	67%	68%	74%	71%	67%	67%	67%	67%
Avd Plan o Miljö	n/a	n/a	61%	71%	68%	66%	66%	72%	74%	73%	72%	68%	68%	68%	68%
Totalt för Miljöbalk	40%	43%	65%	73%	68%	66%	63%	68%	70%	74%	71%	67%	67%	67%	67%
Avd Livsmedelskont	47%	63%	72%	82%	85%	84%	83%	86%	87%	86%	89%	84%	84%	84%	84%
Totalt MHN tillsyn	44%	52%	68%	77%	75%	73%	72%	77%	78%	79%	79%	75%	75%	75%	75%

* I full overhead ingår förvaltningsledning, verksamhetsstöd och gemensamma kostnader. Plan 2018-2020 inkluderar inte lönekostnadsökningar och eventuella taxehöjningar.

Normal självfinansieringsgrad är cirka 70 % för miljöbalktillsynen och närmare 85 % för Livsmedelskontroll. Det kan tyckas märkligt att självkostnadsgraden beräknas minska mellan 2016 och 2017. Det finns emellertid flera förklaringar till detta.

För tillsynen enligt miljöbalken motsvarar bedömningen den som gjordes när verksamhetsplanen för 2017 utformades. En betydande del av nettoresultatet för 2016 uppkom under sista kvartalet 2016 och den uppgången har inte diskonterats för 2017. Det finns anledning att vänta en viss förbättring jämfört med budget, men inte fullt ut till fjolårets resultat. Information till allmänhet och verksamhetsutövare behöver öka och det kommer att belasta tillsynen utan motsvarande intäkter. Därtill kommer att förvaltningen skall hantera några stora tillståndsärenden under 2017. Det gäller nytt tillstånd för Henriksdal m m, tunnelbaneutbyggnaden, m fl. Eftersom förvaltningen inte har rätt att ta betalt för dessa insatser, vilka ändå räknas som tillsyn, påverkar det självkostnadsgraden.

När det gäller livsmedelskontrollen är en del av resultatet 2016 fler extraordinära kontroller än vad som budgeterades. Resultatet förklaras också av onormalt stora vakanser, vilket drog ner kostnaden. Det fick även till följd att alla kontrolltimmar som skulle ha utförts under 2016 inte kunde genomföras utan måste ske 2017.

2.2 Programverksamhet

Klimat och energiarbetet

Fortsätta arbetet med att uppnå ett fossilbränslefritt Stockholm

Stadens ambitiösa energi- och klimatmål leder till att allt fler åtgärder genomförs och att nya åtgärder behöver identifieras och beräknas med avseende på energibesparing och minskad klimatpåverkan. Behovet av analytiskt stöd till förvaltningar och bolag ökar, men även som underlag för SLK:s Klimatenhet. Den statliga klimatstrategin förväntas leda till fler statliga utredningar som kräver förvaltningsresurser. Detsamma gäller EU:s nya Energiunion, det s.k. Vinterpaketet. Genom det ambitiösa arbetet ökar antalet förfrågningar om stadens arbete, både nationellt och internationellt.

Under 2017 påbörjas ett mer omfattande arbete med att ta fram LCA-kriterier för byggnadsmaterial i samarbete med branschen. Ett urval av stadens fastighetsägare kommer att bistå med verifiering i nyproduktionen. Fokus på LCA för byggnadsmaterial bedöms öka och är ett utvecklingsarbete som kommer att behöva fortgå under flera år framöver. Ett internationellt samarbete med städer inom C40-samarbetet är under uppbyggnad.

Klimatkommunikationen inriktas mot stadens strategi för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040 och en fossilfri och resurseffektiv konsumtion. Allt fler använder sociala medier för att inhämta information. Kommunikation via sociala medier behöver stärkas.

Stadens energianvändning ska minska med 10 procent

Miljöprogrammets mål att minska stadens energianvändning med ytterligare 10 procent är en stor utmaning. Behovet av stöd från Energicentrum kommer att vara fortsatt stort. Stödet utgörs framför allt av tekniska förstudier, implementering av ny teknik, ansökningar om finansieringsstöd för test av åtgärder, utbildning av driftpersonal, omvärldsbevakning samt kunskapsöverföring mellan förvaltningar och bolag. För uppföljning av stadens energistatistik behöver nya verktyg utvecklas. Även i planeringen av energiförsörjningssystem för nya bostadsområden ökar efterfrågan på stöd från Energicentrum.

Lagkrav på energikartläggningar (EKL) med åtgärdsförslag har införts i svensk lagstiftning. Energicentrum projektleder EKL för stadens räkning. Slutrapportering till Energimyndigheten sker 31 december 2019.

Energieffektivisering i den privata sektorn

2016 ökade stadens bidrag för energi- och klimatrådgivningen (EKR) från 435 tkr till 2 000 tkr, varav 260 tkr av stadens bidrag delfinansierar det regionala EKR-samarbetet. Enligt Energimyndighetens regelverk ska medlen användas till av Energimyndigheten utpekade insatsprojekt och till målgrupper såsom företag, egnahemsägare och bostadsrätter. Medlen får inte användas för rådgivning till kommunala verksamheter. Förvaltningen har nyanställt två energi- och klimatrådgivare, och återstående medel kommer att användas för konsultstöd. Ökningen medför att stöd till framför allt bostadsrättsföreningar kommer att stärkas väsentligt framöver under förutsättning att de utökade statliga bidragen kvarstår.

Underlätta för mer solelproduktion

Staden har som mål att uppnå en egen elproduktion baserad på solenergi som motsvarar minst 10 procent av stadens elanvändning 2040. Idag uppgår produktionen till ca 0,3 procent av elanvändningen. Behovet av stöd från Energicentrum ökar för att bistå stadens verksamheter i denna mycket stora satsning på solelproduktion.

Miljöbilar

Upphandlingsstödet till serviceförvaltningen och andra bolag och förvaltningar, både kravformuleringar och uppföljning av avtal, tar allt mer tid. Detta gäller både fordon och arbetsmaskiner.

Arbete med genomförandet av Klimatstrategin och fossilfri organisation 2030 efterfrågar enhetens kompetens på hållbara transporter.

Många nationella incitament, utredningar och styrmedel, med mål om fossilfrihet, såsom bonus-malus, reduktionsplikt, miljözoner, cirkulär ekonomi, självkörande fordon/bildelning kommer att sätts under perioden 2018-2020. Även EU-direktiv inom samma ämnesområde är under framtagande. Här efterfrågas enhetens expertkunskaper och det finns goda möjligheter att vara med och påverka, förutsatt att resurser finns tillgängliga.

Eftersom miljöbilar inte har fått några nya EU-projekt och under senare år delvis finansierats av överskott från tidigare EU-projekt krävs en resursförstärkning om verksamheten skall upprätthållas på nuvarande nivå.

Kemikaliearbetet

Kemikaliecentrum stödjer stadens verksamheter med sakkompetens inom kemikalieområdet som behövs för genomförandet av kemikalieplanen. Det krävs även att verksamheterna själva efterfrågar detta stöd och tar ansvar för sina egna åligganden. Dessutom arbetar kemikaliecentrum med att kommunicera om kemikaliefrågor med stadens invånare och näringslivet.

EU-projektet NonHazCity

NonHazCity pågår till och med februari 2019 och är ett samarbete med städer, reningsverk och andra aktörer runt Östersjön. Inom projektet arbetar staden med att identifiera viktiga källor till farliga ämnen och genomföra åtgärder för att minska dem – både i sin egen verksamhet och i kommunikation med invånarna och näringslivet. Erfarenheterna från projektet kommer bli att kunna ligga till grund för uppdatering av stadens kemikalieplan.

Stödsystem

Byggvarubedömningen och Chemsoft är två system som stadens verksamheter ska använda för att välja och dokumentera byggmaterial respektive hantera sina kemiska produkter på ett säkert sätt. Båda implementeras under 2017-2018. Därefter kommer arbetet inriktas på löpande stöd till de verksamheter som använder dem i form av att hjälpa till med utfasning, avvikelsebedömning och att ta ut data för att se hur arbetet med att undvika farliga ämnen fortskrider.

Uppföljning

Arbetet behöver under de närmaste åren inriktas mycket på olika typer av uppföljning:

- Intern uppföljning: I vilken utsträckning har åtgärderna i kemikalieplanen och miljöprogrammet genomförts i stadens verksamhet?
- Uppföljning av leverantörer. Får vi de produkter vi har beställt, med de prestanda vi har begärt vid upphandlingen?

- Uppföljning av miljönytta: Leder arbetet till minskade kemikalierisker?

Kemikalierisker i barns vardag

Arbetet med kemikaliesmart förskola ska fortsätta med genomförande av utbildningar och information om den tryckta vägledningen och webutbildningen liksom att löpande svara på frågor om materialval. Det har också framförts önskemål om vägledning och råd även för skolmiljön, vilket skulle kunna kombineras med tips till lärare om hur man kan ta upp frågor om kemikalier i vardagen i undervisningen.

För att ytterligare bredda arbetet med en kemikaliesäker vardag för barn och foster ska ett bredare projekt genomföras enligt kemikalieplanen. Det förutsätter deltagande från flera förvaltningar och bolag, framförallt fastighetskontoret och bostadsbolagen. Projektet kan genomföras som en pilotstudie i till exempel Norra Djurgårdsstaden, där det finns möjlighet till forsknings- och utvecklingsprojekt för uppföljning.

Revidering av kemikalieplanen

Den befintliga kemikalieplanen gäller fram till 2019. Mot slutet av perioden (2018) aktualiseras därför frågan om en uppdatering av planen.

Kommunikationsinsatser

Kommunikationsinsatser som kommer att genomföras de närmaste åren riktar sig både till stadens egen personal och till verksamhetsutövare och invånare i staden.

Miljöprogram

Det nya miljöprogrammet antogs av kommunfullmäktige i april 2016. Ansvar för att samordna kommunikationen om programmet åvilar stadsledningskontoret. Det nya miljöprogrammet lägger större vikt än tidigare på uppföljningen av miljöprogrammet och redovisningen av resultatet av miljöarbetet. Ökade krav ställs på underlag från alla genomförandeansvariga nämnder och bolagsstyrelser. Kommunfullmäktige kommer utifrån det underlag som rapporterats att kontinuerligt besluta om nya åtgärder som behövs för att målen i programmet skall nås.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har i miljöprogrammet 2016-19 ansvar för att årligen följa upp eller bistå uppföljningsansvariga och föreslå förbättringar för följande 13 delmål:

1.1 Staden ska verka för att utsläppen av växthusgaser minskar till högst 2,3 ton per invånare till år 2020. (Miljö- och hälsoskyddsnämnden är uppföljningsansvarig.)

1.2 Staden ska genom energieffektiviseringar minska energianvändningen i den egna verksamheten med minst tio procent till år 2020 (Stadshus AB är uppföljningsansvarig, Energicentrum bistår.)

1.5 Stadens egen energiproduktion baserad på solenergi ska öka (Fastighetsnämnden är uppföljningsansvarig, Energicentrum bistår.)

2.5 Fossil energi i transportsektorn ska minska. (Miljö- och hälsoskyddsnämnden är uppföljningsansvarig.)

3.2 God status ska uppnås i stadens alla vattenförekomster. (Miljö- och hälsoskyddsnämnden i samverkan med Stockholm Vatten och Avfall AB ansvarar för uppföljningen av delmålet.)

4.1 Stadens verksamheter ska förebygga uppkomsten av avfall. (Miljö- och hälsoskyddsnämnden med stöd av Stockholm Vatten AB ansvarar för samordnad uppföljning av delmålet.)

5.1 Spridningen av miljö- och hälsofarliga ämnen från hushåll, handel, byggande och andra aktörer ska minska. (Stockholm Vatten och Avfall AB ansvarar för uppföljningen av delmålet, miljö- och hälsoskyddsnämnden är stödjande.)

5.2 Innehållet av miljö- och hälsofarliga ämnen i upphandlade varor och tjänster ska minska. (Servicenämnden ansvarar för uppföljningen av delmålet, miljö- och hälsoskyddsnämnden är stödjande.)

5.3 Användningen av bygg- och anläggningsvaror som innehåller miljö- och hälsofarliga ämnen ska minska. (Exploateringsnämnden ansvarar för uppföljningen av delmålet, miljö- och hälsoskyddsnämnden är stödjande.)

5.4 Stadens användning av kemiska produkter som innehåller utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen ska minska. (Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar för uppföljningen av delmålet.)

5.5 Förekomsten av hälsofarliga kemikalier i förskolemiljön ska minska. (Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar för uppföljningen av delmålet.)

6.1 Radonhalterna inomhus ska understiga 200 BQ/m³ luft i stadens flerbostadsfastigheter och lokaler för arbetsplatser och undervisning. (Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar för uppföljning av delmålet.)

6.3 Bullernivåerna inomhus ska minska. (Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar för uppföljning av delmålet.)

Vattenarbetet

Ett nytt åtgärdsprogram för vatten inklusive miljökvalitetsnormer för vatten har beslutats av vattenmyndigheten under 2016. Enligt stadens Handlingsplan för att nå god vattenstatus till 2021 ska arbetet med operativa åtgärder utvecklas genom lokala åtgärdsprogram, och ansvarsfördelningen för vattenåtgärder inom staden ska tydliggöras. Handlingsplanen betonar vikten av att åtgärdsarbetet ska finansieras centralt och att det ska skapas en gemensam vattenplaneringsprocess samt en effektiv genomförandeorganisation där stadens vattenkompetens utnyttjas optimalt.

Miljöförvaltningen tillsammans med Stockholm Vatten och Avfall AB är ansvariga för framtagande av lokala åtgärdsprogram för stadens 23 vattenförekomster. Arbetet sker i nära samarbete med övriga berörda förvaltningar inom staden och med de regionala vatten-samarbeten som Stockholm ingår i.

Lokala åtgärdsprogram för Bällstaån samt Brunnsviken behandlades i Styrgruppen för god vattenstatus i februari 2017, och kommer att behandlas i miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten Avfalls styrelse under våren. Åtgärdsprogrammen för Judarn, Kyrksjön, Råcksta träsk, Trekanten och Långsjön kommer att tas upp i Styrgruppen för god vattenstatus inför politisk behandling under senare delen av 2017. Samtliga program kommer att färdigställas senast 2019.

Stadens nya dagvattenstrategi beslutades av kommunfullmäktige i mars 2015. Bland annat tydliggörs att dagvattenfrågan måste komma in tidigt i stadsbyggnadsprocessen. Dagvattenstrategin är en viktig del i arbetet med att nå en god vattenstatus i staden och för stadens arbete med klimatanpassning. För närvarande pågår arbete med att konkretisera strategin i vägledningar, checklistor och hållbarhetsmått som ska underlätta förståelsen för och implementeringen av strategin i stadens organisation.

Miljöförvaltningen fungerar i praktiken som ett vattensekretariat för arbetet med Handlingsplanen för god vattenstatus, miljökvalitetsnormer för vatten och lokala åtgärdsprogram. Vattenexperterna tolkar lagstiftning, bedriver övervakning, genomför åtgärdsplanering och stöttar andra förvaltningar och bolag i arbetet med vattenförvaltning. Förvaltningen har sett en fördel i att skapa en tydlighet i var i organisationen som förvaltningar och bolag kan vända sig för att få stöd i olika frågor. För energi- och i kemikaliefrågor har därför Energicentrum och Kemikaliecentrum tillskapats. För att tydliggöra den roll som förvaltningen har i vattenarbetet, föreslår förvaltningen därför att även ett "Vattenmiljöcentrum" tillskapas.

För att omsätta åtgärdsprogrammen i konkret handling så behövs samarbete med de förvaltningar och bolag som arbetar med stadsutveckling samt med tillsynen. Miljöförvaltningens roll i stadsbyggnadsprocessen, från översiktsplan till bygglov kopplat till efterlevnaden av miljökvalitetsnormerna för vatten, behöver stärkas. Även tillsynen över de verksamheter som påverkar vattenkvaliteten behöver utvecklas och resursförstärkas.

Naturvårdsverket har under 2017 ett regeringsuppdrag som syftar till att identifiera och prioritera källorna till mikroplast i hav och sjöar på nationell nivå. Mälarens vattenvårdsförbund provtar under 2017 förekomsten av mikroplast i Mälaren. Förvaltningen behöver utöka arbetet med att undersöka vilka källor som lokalt orsakar spridning av mikroplast och ta fram prioriterade åtgärdsförslag för att minska spridningen i form av en handlingsplan. Tänkbara källor i stadsmiljö är bland annat förpackningsmaterial, kemiska produkter, plastfibrer och -textilier, byggmaterial, plast i jordbruket, däck och konstgräsplaner.

Inom ramen för arbetet med hållbar mark- och vattenanvändning och framtagande av lokala åtgärdsprogram för vattenförekomster driver förvaltningen ett projekt som syftar till att helt fasa ut giftiga båtbottnfärger i Mälaren och minska användningen av dessa i Östersjön.

Projektet innebär att båtbottnar mäts (XRF-mätare) med avseende på förekomst av giftiga metaller på skrovet. 2016 finansierades projektet med medel från CMR.

Regionalt, nationellt och internationellt samarbete

- Verka för att stadens synpunkter beaktas i revideringar av förnybarhetsdirektivet, energieffektiviseringsdirektivet och direktivet om byggnaders energiprestanda (EU:s vinterpaket/energiunionen), framför allt genom EUROCITIES.
- Ett nytt samarbetsavtal för den regionala energi- och klimatrådgivningen ska tas fram våren 2017 under ledning av KSL. KSL utreder under 2017 formerna för ett regionalt energikontor. En beredningsgrupp från stadsledningarna i Stockholm, Botkyrka, Nynäshamn och Lidingö har bildats för att ta fram samarbetsavtalet och utreda formerna för ett energikontor. En arbetsgrupp under beredningsgruppen har bildats med representanter från de fyra kommunerna. Förvaltningen ingår i arbetsgruppen.
- För perioden 2017-2019 har förvaltningen beviljats bidrag för att anställa en energicoach som ska arbeta med små företag (mindre än 300 MWh energianvändning

per år). Coachen ska arbeta i Stockholm, Sundbyberg, Solna, Sollentuna och Järfälla i samverkan med en coach i Sundbyberg.

- Genomföra EU-projekt för att stärka stadens miljö- och klimatarbete.
- Delta i C40 nätverksarbete.
- Bistå kommunstyrelsen med att uppfylla åtagandena i Compact of Mayors och Covenant of Mayors.
- Delta i det nationella nätverket Klimatkommunerna och EUROCITIES working group Air, Climate Change and Energy Efficiency.
- Samarbete pågår med andra kommuner i länet via Miljösamverkan Stockholms Län. Samarbetet har huvudsaklig inriktning på operativa tillsynsprojekt.
- Länsstyrelsen håller på att omforma det Regionala Miljömålsrådet till ett Miljö- och Samhällsbyggnadsråd. Miljöförvaltningen deltar i det arbetet.
- Miljöförvaltningen deltar i ett antal internationella samarbeten, däribland EUROCITIES Environment Forum. Genom EUROCITIES kan staden påverka strategiska EU-dokument. Förvaltningen ser en utveckling mot ett ökat EU-påverkansarbete och motsvarande behov av kompetensutveckling.
- Förvaltningen deltar i flera EU-finansierade projekt inom verksamhetsplanens mål. Under perioden mars 2016 - februari 2019 kommer Kemikaliecentrum att koordinera Interreg-Östersjö-projektet NonHazCity.
- Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt har beviljats medel från EU:s finansieringsprogram för miljöförbättrande åtgärder - LIFE IP. Miljöförvaltningen i Stockholm deltar i två delprojekt inom temaområdet miljögifter; Samordnad mätning av miljögifter samt begränsning av användning av giftiga båtbottnfärger. DDS-projektet iWater; utveckling av realtidssystem för vattenövervakning.
- Miljöförvaltningen deltar i Vinnova-projektet Anonyma källor. Projektet drivs av Luleå Tekniska Universitet och syftar till att skapa kunskap om källor till förorening av dagvatten i urban miljö.
- Miljöförvaltningen medverkar projektet iWater som drivs av KTH. Målet är utveckling av realtidssystem för vattenövervakning.
- Luleå Tekniska Universitet har sökt medel från Vinnova för att starta ett kompetenscentrum för forskning om hantering av dagvatten. Besked om medelstildelning kommer under våren 2017. Miljöförvaltningen och Stockholm Vatten och Avfall AB kommer att vara partners om medel tilldelas.

2.3 Miljöövervakning

Övervakning av luftkvalitet

Efterfrågan på SLB-analys kompetens har ökat de senaste fem åren och väntas fortsatt vara hög de kommande tre åren. Den utveckling som kommer att prioriteras är att utöka informationen om luftkvalitet. Kartbaserad prognosinformation till astmatiker och andra känsliga grupper efterfrågas liksom presentation av haltkartor i realtid. Medborgarna vill känna till luftkvaliteten ”just nu” och även få information om hälsorisker förknippade med halterna. Det kommer att bli viktigt att kunna följa upp ett eventuellt införande av miljözoner för lätta fordon om det blir en laglig möjlighet för staden. Det måste ske en kompetensutveckling om fordons verkliga utsläpp och fordonssammansättning för att kunna leverera bra beslutsunderlag. Vedeldningens bidrag till luftföroreningshalter i Stockholm kommer även att

prioriteras. Vedeldningen bidrar till utsläpp av bens(a)pyren och sot som är hälsofarliga ämnen. Kunskapen om halter i villaområden är bristfällig och behöver öka så att eventuella begränsningar av vedeldning fattas på rätt grunder. SLB-analys kommer fortsättningsvis testa och bevaka utvecklingen av mikrosensorer för mätning av olika ämnen i luften. Arbetet påbörjades 2016 men ännu har ingen mikrosensor hållit den kvalitet som krävs för att kunna ge medborgarna korrekt information om luftkvaliteten. Utvecklingen som planeras väntas leda till en förbättrad och effektivare verksamhet.

Övervakning ekologisk och kemisk status i vattenförekomster

Nämnden har, enligt sitt reglemente, ansvar för samordning av stadens vattenövervakning. Syftet med övervakningen är att den ska utgöra underlag för framtagandet av lokala åtgärdsprogram för alla stadens vattenförekomster, klassificering av status samt utvärdering och uppföljning av genomförda åtgärder.

Sedan 2009 bedriver miljöförvaltningen ett övervakningsprogram för miljögifter i fem vattenförekomster. Inom ramen för denna övervakning provtas metaller och ett antal för staden viktiga organiska ämnen i vatten och fisk. För att få en bättre bild över förorenings-situationen kommer fler vattenförekomster att screenas för att erhålla en bättre grund för att anpassa och utveckla miljögiftsövervakningen så den kan utgöra ett mer heltäckande underlag till åtgärdsförslag i de lokala åtgärdsprogrammen.

Förutom övervakning av miljögifter bedriver förvaltningen återkommande övervakning av ekologiska kvalitetsfaktorer samt kompletterar vid behov Stockholm vattens recipientkontroll för att få en mer heltäckande bild. Under 2017 kommer ett nytt övervakningsprogram för ekologisk status i vatten, att presenteras för miljö- och hälsoskyddsnämnden. Detta arbete har blivit än mer angeläget efter Weserdomen, där EU-domstolen förtydligade att det är nya verksamheters påverkan på kvalitetsfaktornivå som är av betydelse för bedömningen om det rör sig om en icke tillåten påverkan på vattenförekomstens ekologiska status eller ej. Domen ställer därmed både större krav på verksamheternas miljökonsekvensbeskrivningar och den underliggande miljöövervakningen på kvalitetsfaktornivå i vattenförekomsterna.

Förvaltningen deltar i ett LIFE-IP finansierat projekt som koordineras av vattenmyndigheten för Norra östersjöns Vattendistrikt. Projektet kommer att möjliggöra utveckling, komplettering och intensifiering av redan pågående arbete inom miljögiftsövervakningen och arbetet med de lokala åtgärdsprogrammen för vatten på miljöförvaltningen.

Biologisk mångfald och ekosystemtjänster

Enligt reglementet ska miljö- och hälsoskyddsnämnden övervaka tillståndet i den biologiska mångfalden och genom sin naturvårdskompetens stödja övriga nämnders miljöarbete. Ett förslag till program för miljöövervakning av biomångfald och ekosystemtjänster togs upp i nämnden 2016 och är ute på internremiss inom staden för att färdigställas 2017. Att ta fram och uppdatera ekologiska karteringar, inventeringar och analyser är en stor del av övervakningsarbetet och dessa utgör även värdefulla kunskapsunderlag för stadsplaneringen. Miljöförvaltningen kommer att förstärka arbetet med att ta fram förslag på ekologiska förstärkningsåtgärder som kan användas för utveckling av stadsmiljön. Förvaltningen svarar mot det ökande behovet genom en satsning på att samordna och effektivisera insamling och analys av naturvårdsdata och åtgärdsförslag samt tillgängliggöra detta via pedagogiska verktyg såsom Miljöbarometern och Miljödatabasen.

Övervakning av klimatförändringar och dess effekter

Syftet med övervakningen av klimatförändringar och dess effekter är främst att utgöra ett stöd för klimatanpassningsarbetet. Övervakningen omfattar variationer i temperatur och nederbörd samt hydrologi och redovisas i form av indikatorer på Miljöbarometern. Övervakningen är beroende av långa tidsserier för att kunna analysera trender, där särskilt förekomsten av extrema väderhändelser är intressant. Målet är att även utveckla indikatorer som redovisar klimatförändringarnas effekter på samhället.

Hälsorelaterad miljögiftövervakning

Under 2018 kommer undersökningen av kemikaliehalter i damm på förskolor att upprepas inom ramen för projektet NonHazCity.

Ett program för hälsorelaterad miljögiftsövervakning inriktat på barns, ungas och gravidas exponering tas fram under 2017 för att kunna starta och växlas upp under 2018 och framåt. Syfte är att identifiera indikatorer som beskriver hur känsliga grupper exponeras och att identifiera nya ämnen som kemikaliearbetet behöver fokusera på.

2.4 Kommunikation

Miljöbarometern

Arbetet med att utveckla webbplatsen Stockholms miljöbarometer fortsätter. Målet är att Miljöbarometern ska vara den naturliga plattformen för information om miljötillståndet i staden, där alla relevanta kunskapsunderlag ska finnas tillgängliga. Särskilt fokus kommer att läggas på temaområdet vatten med anledning av de 23 lokala åtgärdsprogrammen som blir klara kontinuerligt fram till och med 2019. I takt med att de lokala åtgärdsprogrammen tas fram blir det viktigt att kommunicera med olika målgrupper, både internt och externt. För vattenförvaltningen är Miljöbarometern en viktig kommunikationskanal men även andra relevanta kanaler bör användas för att nå ut och skapa förståelse och engagemang för stadens vattenarbete.

Miljöbarometern har idag 3 000 - 5 000 besökare i månaden. Med hjälp av strategisk kommunikation skulle besöksantalet kunna öka och Miljöbarometerns innehåll skulle kunna spridas via fler kanaler och nå fler målgrupper. Ett mer systematiskt arbete med miljönyheter och presentation av statistik och miljöprojekt på nya sätt skulle kunna öka engagemanget hos en större målgrupp. För att göra det möjligt behövs mer personella resurser än idag.

Miljödata

Miljöförvaltningen konstaterar att uppgifter om livsmedelsinspektioner (från miljöförvaltningens ärendehanteringssystem) som publicerats som öppen data har varit uppskattat och efterfrågat hos utvecklare. Arbetet med att tillgängliggöra ytterligare data som öppen data, samt anpassa och utveckla Miljödatas webbportal, fortskrider.

2.5 Strategiska personalfrågor

Arbetsmiljö

Det långsiktiga personalstrategiska arbetet syftar till att skapa en attraktiv arbetsplats med högkompetenta och högpresterande medarbetare som trivs tillsammans. Målet är att vara en god arbetsplats genom att erbjuda inspirerande arbete, en bra arbetsmiljö och en löneutveckling kopplad till prestation. Lokaler och kontorsutformning är en viktig del av arbetsmiljön som kommer förändras under de kommande åren i samband med

ombyggnationen av tekniska nämndhuset. Ambitionen är att de nya lokalerna ska få en utformning som är anpassad efter de behov som finns på miljöförvaltningen. Förvaltningens satsningar på friskvård är mycket uppskattade och en förhoppning är att friskvårdsaktiviteterna i Klamparhallen ska kunna fortsätta.

Rekryteringsbehov

Det är tidvis svårt att rekrytera erfarna inspektörer. Huvudorsaken bedöms vara det relativa löneläget i jämförelse med kranskommuner och privat sektor. Konsekvensen blir att fler nyutexaminerade och kandidater med mindre erfarenhet rekryteras. Förvaltningen prioriterar att öka andelen tillsvidareanställda relativt andelen visstidsanställda under förutsättning att det är hanterbart inom rambudget. En större kommande utmaning på rekryteringsområdet är att både Umeå universitet och Stockholms universitet till sommaren examinerar sina sista kullar av studenter på sina respektive påbyggnadsutbildningar inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Umeå lägger ned och Stockholms universitet avser återupprätta en förstärkt påbyggnadsutbildning, men studenter kommer ut först sommaren 2020, dvs det blir ett glapp på 3 år. Kontakter och utbyte med Stockholms universitet och övriga lärosäten med relevanta utbildningar finns och vidareutvecklas för att marknadsföra förvaltningen som arbetsgivare.

Antal anställda inom miljöförvaltningen

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tillsvidareanställda	194	197	211	213	231	238	247	254	260
Tidsbegränsat anställda	18	24	30	36	22	20	15	12	10
Summa	212	221	241	249	253	258	262	266	270

Tabellen visar antalet individer som har en tillsvidare- eller visstidsanställning per 31/12 respektive år, såväl tjänstgörande som frånvarande (tjänstlediga, föräldralediga etc) medarbetare.

Personalomsättning

Personalomsättningen är hanterbar men ökar. Personalen trivs överlag bra, och mest nöjda är de erfarna medarbetare som har små barn. Störst utmaning är att bibehålla de som arbetat 4 -5 år och byggt upp sin erfarenhet. De lockas främst genom högre lön och kortare pendling till kranskommuner och privat sektor. Friskvårdsmöjligheterna på förvaltningen är uppskattade.

Kompetensutveckling

Kompetensutveckling är avgörande för förvaltningens produktivitet, kvalitet och resultatförmåga. Utveckling sker främst genom stimulerande och varierande arbetsuppgifter samt särskilda utvecklingsprojekt inom olika områden. Även arbetsrotation förekommer och karriärvägar inom förvaltningen uppmuntras. Kompetensutveckling sker även genom interna utbildningar, genom arbetsnätverk, samt genom externa utbildningar. Utbyte med universitet förekommer både genom projekt, delade tjänster och genom att både ge och ta del av föreläsningar. Kompetenskraven ökar genom både ökad specialisering och ökade krav på förståelse för andra verksamheter och andra förvaltningars arbetsuppgifter som miljöförvaltningen samverkar med och arbetar gentemot. Gränslandet mellan miljökunskap och kunskap om fysisk planering samt energifrågor är ett ökat behov för förvaltningen och allt

mer efterfrågat av andra offentliga organisationer och privata företag. Miljöförvaltningen ses generellt sett som en god arbetsgivare vad gäller kompetensutvecklingsmöjligheter.

Omställning/Avveckling

För närvarande finns inget behov av avveckling eller omställning. Det finns skalfördelar men generellt sett förväntas förvaltningen växa i takt med att staden och dess tillsynsobjekt växer.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

Nämnden har år 2017 en nettobudget på 104,6 mnkr (exklusive ansökningar om budgetjusteringar). Denna nivå har uppnåtts efter en neddragning från 111,0 miljoner år 2006 till 57,9 mnkr år 2009. Fr o m 2010 har det skett en viss ökning av nettobudgeten p g a uppdrag från kommunfullmäktige, och verksamheter som tidigare var projektfinansierade har delvis inarbetats i nämndens budget (klimatarbete, Energicentrum, Kemikaliecentrum, vattenarbetet).

Nämndens nettobudget ska jämföras med de framtida finansieringsbehov som kan ses idag.

I kommunfullmäktiges budget för 2017 erhöles medel för nedanstående områden där finansieringen upphör från och med 2018. Sammantaget medför detta alltså en budgetminskning med 5,4 mnkr från och med 2017.

- Uppdatering av IT- och diarieföringssystem ECOS (3,0 mnkr).
- Beräkningsmodell för LCA vid byggnation (1,2 mnkr).
- Energicentrum, klimatplanens genomförande, Klimatpakten (1,0 mnkr).
- Underlag nya kemikalieindikatorer (0,2 mnkr).

Det finns anledning att påpeka att nämndens tillsynstaxa har diskonterat effektiviseringar inom tillsynsarbetet. Det innebär att rationaliseringar redan tagits hänsyn i den del de finansieras av tillsynsintäkter.

Externa bidrag till miljöbilsprojekten minskar fr o m 2018 p g a att flera externt finansierade projekt upphör. Intäkterna minskar med 2,2 mnkr 2018 jämfört med 2017. Denna intäktsminskning kommer att mötas med ansökan om nya projekt och med minskning av kostnader.

I övrigt finns minskning av projektintäkter till följd av att projekten Målstyrd energiförvaltning upphör under 2018. Minskningen av projektintäkter kommer att balanseras mot minskade kostnader för visstidsanställd personal och minskade konsultkostnader.

Som framgår av avsnittet Tillsynens ekonomi ovan, förutses minskning av tillsynsintäkter inom följande tillsynsområden: Spår, Hamn/sjöfart, PCB och kvicksilverbranscherna.

Den beslutade avvecklingen av oljehamnen kommer att generera ärenden avseende efterbehandling av mark. Inledningsvis täcks dessa av de avvecklande bolagens årliga tillsynsavgifter men det övergår i ett senare skede till regelrätta, timdebiterade, efterbehandlingsärenden. Omfattningen av, och komplexiteten, i dessa ärenden är svår att förutsäga då det inte minst beror på vem som kommer att stå som huvudman för arbetena.

Minskning av tillsynsintäkterna möts genom ökade intäkter i övriga branscher, bland annat inom Byggnad av infrastruktur och tillsyn över förorenad mark.

Staden växer vilket kan medföra ökad efterfrågan på kontrollinsatser inom livsmedels- och hälsoskyddstillsynen, där det finns ett tydligare samband med befolkningsstorleken. Detta är svårt att prognosticera och har inte medräknats i tabellerna. Dessutom förutses ökade driftkostnader för ny teknik.

SLB-analys kommer att bredda och förstärka kompetensen för att motsvara önskemål och efterfrågan. Stadens utveckling medför en ökad efterfrågan på dessa tjänster men eventuella intäktsökningar motsvaras av lika stora kostnadsökningar. Dessutom måste instrument och annan utrustning bytas ut.

Tabellen nedan visar intäkter och kostnader per avdelning utifrån idag kända framtida förutsättningar. Härutöver händer saker på både kostnads- och intäktssidan som är svårare att förutse och uppskatta och tas därför inte med. För åren 2019 - 2020 förutses inga förändringar i plan jämfört med 2018.

	VB 2008	VB 2009	VB 2010	VB 2011	VB 2012	VB 2013	VB 2014	VB 2015	VB 2016	VP 2017***	Plan 2018
Intäkter											
Plan och miljö	39,6	42,7	25,8	25,6	24,6	23,2	33,5	32,6	28,6	30,4	28,2
varav miljöbilsprojekten	7,2	6,9	4,3	2,8	3,6	2,2	8,8	6,5	4,6	5,6	3,4
Hälsoskydd	18,9	21,6	20,9	21,9	21,5	24,6	26,6	31,9	31,7	31,6	31,6
Livsmedelskontr.	26,3	31,0	31,2	31,9	35,7	36,3	40,4	41,3	43,7	45,6	45,6
Miljöanalys	0,0	0,3	2,3	1,0	0,7	0,7	0,6	0,8	1,1	2,2	2,2
SLB-analys	7,1	7,2	7,1	7,5	7,9	8,1	9,7	9,4	11,3	11,0	11,0
FC, Nämnd, Verksamhetsstöd,gem.kost, IT-projekt, MSL	3,0	5,3	4,0	2,0	2,7	1,4	2,0	4,7	2,6	5,4	1,2
Summa intäkter	94,9	108,1	91,4	90,0	93,1	94,4	112,8	120,7	119,0	126,2	119,8
Kostnader											
Plan och miljö	54,6	59,9	43,4	51,2	54,0	52,7	63,4	62,3	59,4	62,2	57,7
-varav miljöbilar	12,4	14,0	10,3	11,1	13,8	11,9	13,4	15,5	8,8	11,6	10,5
Hälsoskydd	21,6	23,3	24,7	27,0	27,7	29,4	30,9	34,8	35,3	37,9	37,9
Livsmedelskontroll	30,7	30,1	29,5	31,2	35,4	34,2	37,8	39,5	40,4	44,9	44,9
Miljöanalys	11,7	9,1	10,8	9,9	12,2	13,6	16,4	20,5	31,9	24,6	24,4
SLB-analys	9,3	10,7	10,6	12,6	12,5	13,6	14,8	15,3	18,7	18,6	18,6
FC, Nämnd, Verksamhetsstöd, gemensamma kostnader, IT-projekt, MSL	29,2	32,5	34,2	30,9	30,9	29,8	34,6	36,6	36,6	42,6	35,4
Summa kostnader	157,1	165,6	153,2	162,8	172,8	173,1	197,9	208,9	222,3	230,8	218,9
Netto	62,2	57,5	61,8	72,8*	79,7	78,7	85,1	88,2	103,3	104,6	99,2**

* För vissa tidigare externt finansierade projekt har finansieringen övergått till anslagsfinansiering från och med 2011. Detta gäller bland annat projektet Klimatsmarta stockholmare som tidigare finansierades via KLIMP.

** Plan 2018 inkluderar inte lönekostnadsökningar och eventuella taxehöjningar

*** Bruttosiffror som inte innehåller godkända budgetjusteringar från avstämningsärendet om 5,7 mnkr (för vattenarbetet 5,4 mnkr, och naturreservat 0,3 mnkr).

3.1 Drift

Nämnden ser idag ett antal faktorer som kan påverka de ekonomiska förutsättningarna men omfattningen är så osäker att belopp inte tas upp i beräkningen av plan 2018.

Tillsynsområdet har alltid en ekonomisk påverkan som måste hanteras. Inom miljöbalkens områden har ovan nämnts områdena Hamn och sjöfart, Spår, PCB och kvicksilverbranscherna där minskningar kan förutses.

Inom projekt- och programverksamheten sker också förändringar som kan få ekonomisk betydelse. Det finns flera projekt som avslutas under åren 2017 – 2018 och nämnden har ännu inte fått nya projekt godkända. Däremot är nämnden med i förhandlingar om flera projekt.

Det finns en ökad efterfrågan på förvaltningens deltagande i bostadsplaneringen. Dessutom förväntas en ökad efterfrågan på nämndens kompetens inom energiområdet när EU:s energieffektiviseringsdirektiv implementeras.

Som framgår ovan kommer extra medel att upphöra från 2017 för flera verksamheter (Handlingsplan för god vattenstatus, Utvecklingsprogram för ökad tillgänglighet och funktion för naturreservat, Energicentrum, ökad samverkan samt utåtriktat arbete) vilket påverkar nämnden eftersom detta är fleråriga verksamheter.

Nämndens IT- och administrativa system inklusive e-tjänster, blir allt fler och får ökade kostnader för drift. Bland annat förutses ökade kostnader för:

- Stadens gemensamma IT-kostnader som läggs ut genom fördelningsnycklar, ökar för varje år och kan inte påverkas av nämnden.
- Ökade driftkostnader kan förutses för Ecos 2, e-arkiv, eDok, GIS-system, miljödatabasen (systemförvaltning och drift).
- Införandet av mobila IT-redskap såsom läsplattor med uppkoppling till bland annat Ecos medför både investeringsutgifter och ökade driftkostnader.

SLB-analys kommer att förstärka personalstyrkan för att motsvara önskemål och efterfrågan. Nettokostnaderna kommer däremot inte att påverkas.

Miljöbilsenheten har de senaste åren kunnat finansiera delar av verksamheten genom överskott från avslutade projekt. Ramanslagen har då dragits ner i motsvarande grad. Nu finns inga överskott att ta av längre och om miljöbilar inte ska dra ner på verksamheten behövs ytterligare resurser.

Projektet Målstyrd energiförvaltning (energieffektiviseringsstöd till BRF:er) upphör 2018. Omslutningsförändring.

Bidraget från Energimyndigheten för energicoachprogrammet upphör 2020. Minskad intäkt med 830 tkr som balanseras med minskande konsultkostnader på energi- och klimatområdet.

Ökade intäkter i viss mån med anledning av att staden växer, får fler invånare och nya verksamheter tillkommer. Det resulterar i ökat antal kontroller, med medföljande ökade personalkostnader. Med ett taxsystem med hög grad av självfinansiering bör ökade intäkter balansera ökade utgifter, men ju fler verksamheter desto fler oförutsägbara händelser, exempelvis livsmedelsburna utbrott, som inte finansieras med avgifter.

3.2 Investeringar

Utbyte av gamla mätinstrument behöver hållas på en hög nivå för att inte riskera kostnadsökningar för SLB-analys. 33 mätinstrument, 15-20 år gamla, skulle behöva ersättas inom 5-år. SLB-analys anser att det är möjligt att byta ut ca tre instrument per år inom nuvarande budget.

4 Övriga redovisningar

Nedan redogörs för hur nämnden arbetar med några allmänna uppdrag i staden. Här redogörs också för nämndens planer för intern administrativ utveckling inklusive utveckling av IT-stödet.

Arbete för FN:s barnkonvention

Flera av nämndens verksamheter har särskild betydelse för barn och unga. Här kan till exempel nämnas kemikaliearbetet där arbetet för en kemikaliesmart förskola ska fortsätta med utbildningar och information. Inom tillsynen kan särskilt omnämnas tillsynen på skolor och förskolor för en god inomhusmiljö och för bästa möjliga lokalisering vid nyanmälda verksamheter. Inom hälsoskyddstillsynen finns också riktad bostadstillsyn i socioekonomiskt utsatta områden. Livsmedelskontrollen har särskild fokus på allergikost och hantering av allergener i förskolor och skolor.

Arbetet med att förbättra luftkvaliteten/miljön motiveras starkt av barns risker för ohälsa. Genom bra beslutsunderlag bidrar vi barns rättigheter vad gäller sund utomhus- och inomhusmiljö.

Jämställdhet

Det finns ett uppdrag till stadens nämnder och bolag att arbeta för ökad jämställdhet. Eftersom miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag i grunden är neutralt i förhållande till kön, ålder, och andra egenskaper hos invånarna finns det inte uppenbara frågeställningar avseende jämställdhetsaspekter att beakta i verksamheten. Det saknas också i stort sett könsuppdelad statistik. Det hindrar dock inte att det finns verksamhetsområden som är särskilt intressanta för endera könet. Nämndens inriktning på sitt jämställdhetsarbete är att systematiskt arbeta med att höja kompetensen hos medarbetarna inom jämställdhetsområdet inklusive frågor om bemötande, normkritik etc. Nämnden prövar också möjligheterna att systematiskt arbeta med jämställdhetsintegrering och jämställdhetsanalyser. För att stödja detta arbete har en särskild samrådsgrupp bildats.

Arbete mot diskriminering

Staden har också ett uppdrag att arbeta för mänskliga rättigheter och mot diskriminering. Med nämndens breda verksamhetsområde ut mot allmänhet och företagare är det mycket viktigt att nämnden så väl i sitt bemötande som i sin funktion inte diskriminerar. Nämndens inriktning på sitt arbete mot diskriminering är kontinuerliga kompetensutvecklingsinsatser inom diskriminering, bemötandefrågor, normkritik och HBTQ-frågor. Dessutom säkerställs icke diskriminering i rekryteringsrutinerna.

Nämnden har även prövat att bjuda in studenter från Södertörns högskola för att genom observationsstudier undersöka livsmedelsinspektörers dialog med verksamhetsutövare med avseende på bemötande, diskriminering och likabehandling. Något som legat till underlag för deras examensuppsatser. Utvärdering och beslut om eventuella fördjupade studier tas under våren 2017.

Nämnden kan genom sitt uppdrag i vissa fall bidra till att motverka diskriminering och ojämlika levnadsförhållanden. Inom hälsoskyddstillsynen har nämnden genom den nya riktade fastighetsägartillsynen möjlighet att påverka att människor som lever i socio-ekonomiskt utsatta områden kan få hjälp att undanröja olägenheter i bostäder, även om de själva inte sökt hjälp. En utmaning inom denna tillsyn är dock risken att människor utan eget bostadskontrakt förlorar sitt boende till följd av de krav som ställs. Det beror på att många bor inneboende och fler personer bor i lägenheten än vad den är dimensionerad för. Detta i sig ger upphov till inomhusmiljöproblem såsom bristande ventilation och fukt- och mögelskador.

Nämndens utveckling inom IT-området och administrativa rutiner

Ecos 2.0

Förvaltningens huvudsakliga handläggningssystem Ecos ska genomgå en genomgripande uppgradering. Detta kräver ett omfattande arbete med bl a processkartläggningar, kravställning, registervård, tester, tekniska integrationer och utbildning. Övergången, som är försenad från leverantörens sida, beräknas genomföras under 2018.

Smartare Miljödata

Miljöförvaltningens webbportal Miljödata utvecklas både för att kunna publicera ytterligare data, och för att kunna tillgängliggöra miljöinformation för så väl handläggare inom staden som konsulter, forskare och intresserade medborgare. Projektet finansieras med medel från Digital förnyelse, och ska vara slutfört i början av 2019.

E-tjänster

Ökad digital service är ett uttalat mål både i staden och nationellt, vilket även innebär att verksamheterna behöver stärka resurserna för digitalisering.

Flera av förvaltningens e-tjänster måste byggas om under de kommande åren, både därför att stadens e-tjänsteplattform byts ut men även som en anpassning till nya Ecos 2. Delvis finansieras detta med medel från Digital förnyelse, men delvis även inom befintlig budgetram.

Fler och mer komplexa e-tjänster och appar innebär samtidigt att mer resurser behövs för systemförvaltning, underhåll och vidareutveckling.

eDok

Staden planerar att införa ett stadsgemensamt ärendesystem (eDok). Detta behöver då integreras med Ecos 2. Införandet av eDok är preliminärt planerat till våren 2019 för miljöförvaltningens del. Förvaltningen kommer dock att motsätta sig alla former av integrering som innebär att externa system (till vilka eDok får hänföras) kopplas direkt till förvaltningens databas. Det finns en uppsjö av krav på integreringar från såväl staden själv som olika statliga myndigheter. Sådana integrerade kopplingar är inte sällan motstridiga och innebär svårigheter att utveckla förvaltningens verksamhet eftersom små justeringar i förvaltningens ärendehanteringssystem kan få betydande återverkningar på de system som integrerats mot databasen.

Mobilitet

Personalen övergår till att arbeta med trådlösa IT- och kommunikationsenheter, som smarta telefoner, surfplattor och bärbara datorer, vilket ställer krav på teknikstöd och ökad IT-kompetens bland all personal.

5 Lokalförsörjningsplan

5.1 Inledning

Miljö- och hälsoskyddsnämndens lokalförsörjningsplan följer den disposition som föreskrivs i stadsledningskontorets anvisningar. Nämndens lokalbehov, sett till ytan, är relativt statiskt.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler

Behovet av administrativa lokaler påverkas främst av förändringar i omfattningen av verksamhetens uppdrag. Problemet med nya lokaler behandlas under 5.4.

5.3 Kapacitetsbeskrivning

Förvaltningen disponerar en yta om 4817 kvm, kontorslokaler, som är fördelad på cirka 240 anställda inklusive nyanställningar under 2017. I årshyran för lokalerna ingår tillägg för bränsle och kyla. Normalt brukar endast kallhyra räknas när hyran per kvadratmeter jämförs mellan lokaler. Till lokalerna kan man också räkna 14 parkeringsplatser och ett teknikutrymme på Fleminggatan som används främst som verkstad för mätverksamheten. Dessutom finns kylutrymme och arkiv. Härutöver hyrs vissa mindre utrymmen.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

Den kommande ombyggnaden av Tekniska Nämndhuset planeras starta sommaren 2018. Evakueringen av nuvarande lokaler kommer att genomföras i 4 etapper om vardera 1-1,5 år. Det är ännu inte beslutat när miljöförvaltningen ska evakueras, eller hur stora förvaltningens nya lokaler i det ombyggda TN-huset blir.

Miljöförvaltningen planerar inte några förändringar av nuvarande lokaler innan ombyggnation av Tekniska Nämndhuset.

En flytt av hela verksamheten kommer ofrånkomligen att ta både fokus och tid från verksamhetens uppdrag. Särskilt utsatt är SLB som har behov av sin verkstad för service och reparation av utrustning. Men med god framförhållning och bra planering ska förvaltningen i möjligaste mån försöka minimera verksamheternas påverkan av evakueringen.

5.5 Kostnadsutveckling

Lokalkostnaden för förvaltningen, är cirka 11,0 mnkr per år (kallhyra). Medräknas kostnader för lokalservice och lokalvård blir kostnaden cirka 12,9 mnkr. Förvaltningen betalar 2 100 kr/kvm i hyra.

5.6 Effektiviseringsmöjligheter

Inga effektiviseringar är aktuella på grund av ombyggnation av Tekniska Nämndhuset, och flytt till evakueringslokaler.

5.7 Övrigt

Förvaltningen vill understryka vikten av att de framtida lokalerna i nya TN-huset är utformade och anpassade efter varje verksamhets behov. Det är därför helt nödvändigt att varje förvaltning ges inflytande att själva disponera och påverka utformningen av sina egna lokaler.